

2 - Ziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesvedības laikā

Kā es varu ziņot par noziegumu?

Ja esat noziegumā cietušais, jūs varat ziņot par nodarījumu prokuroram vai policijai, iesniedzot kriminālsūdzību (*énklisi* vai *mínysi*). (Precīzāk, *énklisi* ir kriminālsūdzība, ko iesniedz pats cietušais. Noteiktos gadījumos (piemēram, ja ir aizskarta personas cieņa un reputācija) kriminālprocesu ierosinās vienīgi tad, ja būs saņemta šāda sūdzība. *Mínysi* ir kriminālsūdzība vai iesniegums, ko iesniedz cita persona, kura nav cietušais, ja nodarījums ir tāds, par kuru iestādes var sākt kriminālvajāšanu pēc savas iniciatīvas neatkarīgi no tā, vai ir saņemta sūdzība no paša cietušā. Tomēr praksē jēdzienu *mínysi* lieto, runājot par abu veidu sūdzībām. Tādējādi, kad prokuratūrā saņem viena vai otra veida kriminālsūdzību, tai piešķir unikālu sūdzības reģistrācijas numuru, ko sauc par *arithmós vivlíou minýseon*, un tajā ir izmantots vārds *minýsi*.)

Jūs varat arī lūgt kādu citu personu ziņot par nodarījumu jūsu vārdā. Šādā gadījumā jums ir jāparaksta rakstisks paziņojums (*dílosi* vai *exousiodótisi*), kurā norādīta persona, kas iesniegs sūdzību jūsu vārdā. Nav standarta veidlapas šāda paziņojuma iesniegšanai, bet tas ir jāparaksta, klātesot valsts vai pašvaldības iestādes amatpersonai vai juristam (kurš var būt jūsu advokāts, ja jums tāds jau ir), kurš apliecinās jūsu paraksta autentiskumu. Persona, kura ziņo par nodarījumu jūsu vārdā, var būt jurists vai cita persona, kurai jūs uzticaties. Ja kriminālprocesa ierosināšanai ir nepieciešama cietušā iesniegta kriminālsūdzība, bet cietušais ir miris, tiesības iesniegt sūdzību pāriet viņa pārdzīvojušajam laulātajam un bērniem vai viņa vecākiem (Kriminālprocesa kodeksa (*Kódikas Poinikís Dikonomías — KPD*) 118. panta 4. punkts). Ja cietušais ir miris nodarījuma rezultātā, minētās personas var arī pašas pievienoties kriminālprocesam kā civilprasītāji, kas prasa atlīdzību par sev nodarītajām sāpēm un ciešanām.

Jūs varat ziņot par nodarījumu mutiski vai rakstiski. Ja izvēlaties ziņot par nodarījumu mutiski, darbinieks, kurš uzklausa jūsu sūdzību, sagatavos ziņojumu, dokumentējot sūdzību.

Iesniedzot sūdzību, jums ir jāsamaksā nodeva; nodevas summa tiek periodiski koriģēta ar finanšu ministra un tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministra kopīgu lēmumu. Izņēmuma situācijās drīkst samaksāt nodevu pēc sūdzības iesniegšanas, bet ne vēlāk kā trīs dienu laikā. Ja nesamaksāsi nodevu, sūdzība tiks noraidīta kā nepieņemama. Jums nav jāmaksā nodeva, ja jums ir tiesības uz juridisko palīdzību. Nodeva nav jāmaksā arī tad, ja esat cietis nodarījumā, kas ir vērsti pret seksuālo brīvību, vai cietis no sutenerisma, vardarbības ģimenē vai rasu diskriminācijas (Kriminālkodeksa (*Poinikós Kódikas — PK*) 81.A un 361.B pants) vai ja ir pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips (*KPD* 46. panta 2. punkts).

Attiecībā uz tādiem nodarījumiem, par kuriem iestādes var sākt kriminālvajāšanu pēc savas iniciatīvas neatkarīgi no tā, vai ir saņemta sūdzība no paša cietušā, nav noteikts termiņš, kādā ir jāiesniedz sūdzība, izņemot piecu gadu noilgumu attiecībā uz vidēji smagiem nodarījumiem (*plimmélímata*). Tomēr noteiktos gadījumos kriminālvajāšanu par nodarījumu var sākt vienīgi tad, ja nodarījumā cietušais ir pieprasījis ierosināt kriminālprocesu. Šādās situācijās jums ir jāiesniedz kriminālsūdzība (*énklisi*) trīs mēnešu laikā no dienas, kad esat uzzinājis par nodarījumu un to, kurš to izdarījis (ja tas ir jums zināms).

Sūdzības iesniegšanai paredzētas standarta veidlapas nav.

Sūdzībā jums ir jāiekļauj šāda informācija:

- pilnīgi jūsu personas dati;
- nodarījuma izdarītājs un viņa kontaktinformācija, ja jūs to zināt;
- izsmelošs faktu apraksts;
- visi dokumentārie pierādījumi, kas apstiprina sūdzību (ja tādi ir);

- liecinieki, kurus iesakāt nopratināt;
- jūsu advokāta dati, ja jums ir advokāts.

Ja jūs nesaprotat grieķu valodu vai nerunājat tajā, varat iesniegt kriminālsūdzību valodā, ko saprotat, vai arī jums tiks sniegta vajadzīgā lingvistiskā palīdzība, vienmēr ievērojot Kriminālprocesa kodeksā vai citos konkrētos krimināltiesību aktos noteiktos noteikumus. Jūs varat pieprasīt dokumenta bezmaksas tulkojumu (*Likuma Nr. 4478/2017 58. pants par cietušā tiesībām, iesniedzot sūdzību (Direktīvas 2012/29/ES 5. pants)*).

Kā es varu uzzināt, kā notiek lietas virzība?

Kad tiek iesniegta kriminālsūdzība, tai piešķir unikālu sūdzības reģistrācijas numuru. Šis numurs ļauj jums sekot līdzi savas lietas virzībai, izmantojot reģistru, ko uztur prokuratūra vai atbildīgais sūdzību birojs. Jūs varat arī pieprasīt un saņemt izziņu par lietas virzību (*pistopoiitikó poreías*), kurā norādīts aktuālais procesa posms.

Ja jūsu lieta ir Atēnu Pirmās instances tiesas (*Protodikeío Athinón*) jurisdikcijā, pēc lietas nosūtīšanas uz tiesu jūsu advokāts var sekot līdzi tās [virzībai Atēnu Advokātu asociācijas \(Dikigorikós Sýllogos Athinón\)](#) tīmekļa vietnē. Cietušajiem šāda iespēja nav pieejama, jo ir jāizmanto advokāta reģistrācijas dati.

Vai man ir tiesības uz juridisko palīdzību (izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Tiesas procesa laikā jūs varat izmantot advokāta pakalpojumus, bet par tiem jums jāmaksā pašam.

Ja jūsu ģimenes ienākumi gadā ir mazāki nekā divas trešdaļas no valsts vispārējā darba koplīgumā noteiktā gada personīgo ienākumu minimuma, jums tiks bez maksas piešķirts advokāts, kurš sagatavos un iesniegs kriminālsūdzību un pārstāvēs jūs kā civilprasītāju visos procesa posmos, ar nosacījumu, ka esat cietis kādā no šiem noziegumiem: spīdzināšana vai cits pret cilvēka cieņu vērstas nodarījums (Kriminālkodeksa 137. panta A) un B) punkts), diskriminācija vai nevienlīdzīga attieksme, nodarījums, kas vērstas pret dzīvību, personīgo brīvību vai seksuālo brīvību, sutenerisms, nodarījums pret īpašumu vai īpašuma tiesībām, personisks aizskārums vai nodarījums, kas ir saistīts ar laulību vai ģimeni. Tam ir jābūt smagam noziegumam (*kakoúrgima*) vai vidēji smagam nodarījumam (*plimmélima*), kuru izskata miertiesas trīs miertiesnešu sastāvā (*trimeloús plimmeleiodikeío*) un par kuru minimālais sods ir brīvības atņemšana uz sešiem mēnešiem (Likums Nr. 3226/2004 (oficiālo publikāciju izdevums, I sērija, Nr. 24, 4.2.2004.) ar grozījumiem un papildinājumiem, kuri tajā izdarīti ar Likumu Nr. 4274/2014 un Likumu Nr. 4689/2020). Iesniegumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu izskata tās tiesas priekšsēdētājs, kurā notiks tiesas process vai kurā jāiesniedz pārsūdzība.

Advokāts, kurš jūs pārstāv, palīdzēs sagatavot un iesniegt vajadzīgo dokumentāciju, lai jūs varētu pievienoties procesam kā civilprasītājs, kā arī palīdzēs jums visā procesa gaitā.

Vai man ir pārsūdzības tiesības, ja mana lieta tiek izbeigta, nenonākusi tiesā?

Ja miertiesas prokurors (*eisangeléas plimmeleiodikón*) izdod rīkojumu, ar ko noraida jūsu sūdzību kā juridiski nepamatotu vai acīmredzami nepamatotu pēc būtības, vai kā tādu, kuras izskatīšana nav tiesas kompetencē, jūs varat apstrīdēt rīkojumu atbildīgajam apelācijas tiesas prokuroram (*eisangeléas efetón*) (*KPD 47. un 48. pants*) trīs mēnešu laikā no rīkojuma izdošanas dienas, un šis termiņš ir galīgs — nav tāda iemesla, kura dēļ to varētu pagarināt. Lai apstrīdētu rīkojumu, ir jāsamaksā nodeva, kuru jums atmaksās, ja prokurors atzīs pārsūdzību par pamatotu.

Vai es varu piedalīties tiesas procesā?

Jūs varat piedalīties tiesas procesā tikai tad, ja esat civilprasītājs (*politikó enágon*), kurš lūdz tiesu piespried kompensāciju par jums nodarītajiem zaudējumiem, morālo kaitējumu vai sāpēm un ciešanām. Jūs varat prasīt atļauju pievienoties kriminālprocesam civilprasītāja statusā, iesniedzot pieteikumu atbildīgajam prokuroram vai nu savā kriminālsūdzībā, vai atsevišķā dokumentā līdz pirmstiesas izmeklēšanas beigām (*KPD 308. pants*) personīgi vai ar advokāta starpniecību, ja advokāts ir tiesīgs to darīt saskaņā ar ģenerālpilnvaru vai speciālpilnvaru. Jūsu civilprasību reģistrē ziņojumā, kam pievieno advokātam izsniegto pilnvaru (*KPD 83. pants*). Ja savā kriminālsūdzībā

neesat lūdzis piešķirt jums civilprasītāja statusu, jūs to vēl varat izdarīt kriminālprocesa laikā (*KPD 82. pants*), kamēr tiesa vēl nav sākusi izvērtēt pierādījumus.

Jūsu pieteikums par pievienošanos procesam civilprasītāja statusā tiks noraidīts kā nepieņemams, ja tajā nebūs iekļauts īss lietas apraksts un jūsu prasības pamatojums un norādīts jūsu pārstāvis tiesas teritoriālajā jurisdikcijā (ja jūsu pastāvīgā dzīvesvieta atrodas ārpus minētās jurisdikcijas). Šis pārstāvis būs tiesīgs saņemt visus dokumentus vai paziņojumus, kas adresēti jums kā civilprasītājam (*KPD 84. pants*). Lai jūs uzklausītu kā civilprasītāju krimināltiesā, jums ir jāieceļ pilnvarots advokāts un jāsamaksā fiksēta valsts nodeva, kas attiecas uz visu procesu līdz tāda sprieduma pasludināšanai, kurš vairs nav pārsūdzams. Nodevas summu periodiski koriģē ar ekonomikas un finanšu ministra un tieslietu ministra kopīgu lēmumu.

Jūs kā civilprasītājs esat tiesas procesa dalībnieks, kam pienākas dažādas tiesības. Jūs varat piedalīties visās tiesas sēdēs, arī slēgtās tiesas sēdēs, un iepazīties ar visiem lietas materiāliem. Jums ir atļauts uzrunāt tiesu, izklāstot savas prasības, un jūs varat arī izteikties pēc liecinieka nopratināšanas vai iesniegt paziņojumus vai paskaidrojumus par ikvienu sniegto liecību vai uzrādītajiem pierādījumiem (*KPD 358. pants*). Jūs varat ar sava advokāta starpniecību uzdot jautājumus nodarījuma izdarītājam, lieciniekiem un citiem lietas dalībniekiem (piemēram, lietas izskatīšanai piesaistītajiem tehniskajiem ekspertiem). Jums prasīs liecināt liecinieka statusā (bet jums nebūs jānodod zvērests), un jūs varat arī ieteikt lieciniekus, taču tiesa ir laikus jāinformē par to, kādus lieciniekus jūs vēlaties izsaukt. Jums ir tiesības pieprasīt tiesas sēdes atlikšanu vai tiesneša nomaiņu.

Tā kā esat cietušais, tiesa var izsaukt jūs uz tiesas sēdi nopratināšanai liecinieka statusā. Šādā gadījumā jums ir obligāti jāierodas tiesā. Kad jūs nopratinās liecinieka statusā, jums būs iespēja paskaidrot tiesai ar nodarījumu saistītos faktus. Tiesnesis var arī uzdot jums dažus papildu jautājumus.

Kāds ir mans oficiālais statuss tiesas procesā? Piemēram, vai man ir cietušā, liecinieka, civilprasītāja vai privātās apsūdzības uzturētāja statuss? Vai varu pats izvēlēties kādu no šiem statusiem? Kādas ir manas tiesības un pienākumi attiecīgajā statusā?

Jūs varat izvēlēties, vai pievienoties kriminālprocesam civilprasītāja statusā, tādējādi kļūstot par lietas dalībnieku visa procesa ilgumā un iegūstot apjomīgas procesuālās tiesības, vai tikai liecināt kā galvenajam lieciniekam, ņemot vērā to, ka kriminālprocess tika ierosināts par nodarījumu, kas bija vērstas pret jums. Grieķijas tiesību sistēmā nepastāv tāds jēdziens kā "privātās apsūdzības uzturēšana".

Vai es varu sniegt paziņojumus tiesā vai iesniegt pierādījumus? Ar kādiem nosacījumiem?

Jūs varat iesniegt dokumentus, kas tiks nolasīti tiesā (*KPD 364. pants*) un iekļauti lietas materiālos, un jūs varat arī uzaicināt lieciniekus un attiecīgi informēt tiesu (*KPD 326. panta 2-1. punkts*).

Kādu informāciju es saņemšu tiesas procesa laikā?

Jūs varat piedalīties atklātās tiesas sēdēs visā procesa gaitā, pierādījumu, apsūdzētā aizstāvības argumentu, advokātu paskaidrojumu uzklaušīšanā un tiesas sprieduma pasludināšanā.

Vai es varēšu piekļūt tiesas materiāliem?

Jums kā civilprasītājam ir piekļuve lietas materiālu saturam, un jūs varat saņemt tiesas sprieduma kopijas.

■ Lapa atjaunināta: 12/06/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.